

Financiële impact analyse Corona crisis

Inleiding

De huidige crisissituatie is ongekend, ook voor de gemeente Amsterdam. Het is een uiterst onzekere situatie en de toekomstige impact van de crisismaatregelen is nog onbekend. De gevolgen kunnen kort en krachtig zijn maar ook lang en diep. Om gevoel te krijgen in de mogelijke financiële gevolgen van de crisis is deze financiële impact analyse opgesteld. Hierin wordt inzichtelijk gemaakt wat de impact op onze begroting zou zijn in een tweetal scenario's. Enerzijds door wat ons overkomt en anderzijds door de maatregelen die wij als gemeente nemen bij het opvangen van deze crisis. De effecten van maatregelen van het rijk nemen we niet mee voor de impact op de gemeentelijke financiën. De scenario's zijn uitdrukkelijk geen voorspellingen.

Samenvatting

De korte termijn impact van de corona crisis op de gemeente Amsterdam kan zeer groot zijn. Afhankelijk van het scenario zou dit kunnen leiden tot een begrotingstekort van € 275 tot € 360 miljoen in 2020. Na 2020 kunnen de effecten nog aanhouden en leiden tot een begrotingstekort van € 165 tot € 285 miljoen per jaar. De algemene reserve zal in beide crisis scenario's te kort schieten. Om na 2020 tot een sluitende begroting te komen zullen er dus fundamentele keuzes moeten worden gemaakt.

De nadelige effecten op de langere termijn kunnen nog verder oplopen indien gemeenten weer gekort worden op de uitkering van het gemeentefonds zoals na de financiële crisis in 2008. Toen daalde het gemeentefonds in een paar jaar fors. Hoewel de rijksmaatregelen nu van grotere orde zijn dan na de financiële crisis gaan wij er voor dit moment vanuit dat de toekomstige korting van het gemeentefonds niet zo groot kan zijn. Echter mocht de uitkering van het gemeentefonds toch gekort worden met bijvoorbeeld 10% dan betekent dat voor Amsterdam een extra begrotingstekort van € 225 miljoen per jaar bovenop de impact van de scenario's.

Scenario's

Deze analyse laat zien in hoeverre onze basisverwachting van de Begroting 2020 door deze crisis de komende twee jaar zou kunnen afwijken. Uitgangspunt van de scenario's is dat onze samenleving voor een bepaalde tijd zwaar wordt geraakt door de huidige lock down-maatregelen. Deze maatregelen zijn voor bepaalde tijd en leiden naar een 1 ½ meter maatschappij met zeer beperkte mobiliteit en economisch verkeer. daarna volgt een periode van herstel. De scenario's zijn in lijn met de CPB-scenario's, de aannames voor de scenario's zijn:

- Scenario A, lock down van 3 maanden met daarna een redelijk herstel, in lijn met het lichte CPB-scenario.
- Scenario B, lock down van 6 maanden met daarna een voorzichtig beperkt herstel, in lijn met de zwaardere CPB-scenario's.

Hieronder worden de scenario's nader toegelicht waarbij ook op de bijbehorende financiële impact wordt ingegaan.

Scenario A, lock down van 3 maanden met daarna een redelijk herstel

Het eerste crisisjaar 2020

Door beperkte mobiliteit en het sluiten van horeca, musea, muziekpodia en afgelaste evenementen dalen het toerisme en het verkeer in onze stad. Dit heeft een grote impact op onze inkomsten uit toeristenbelasting en (straat)parkeeropbrengsten. De economische impact raakt onze deelnemingen waardoor ook de dividendopbrengsten dalen. Daarnaast lopen voor Zorg, Jeugd, Onderwijs en maatschappelijke ondersteuning de uitgaven op en zijn er extra uitgaven i.v.m. de corona crisisbeheersing. Dit resulteert voor 2020 al in een begrotingstekort van € 275 miljoen.

Impact Corona op gemeenten (bedragen x € miljoen)	Impact	Amsterdam
2020		
Toeristenbelasting	50%	100
Parkeeropbrengsten	25%	75
Dividenden	50%	50
Oplopende kosten en extra uitgaven		50
Totaal		275

Na 2020

De gevolgen van de corona crisis kunnen leiden tot een recessie die de gemeente blijft raken. Met de verwachting dat er wel weer meer mobiliteit mogelijk is en zaken weer open kunnen zal het toch langer duren voordat alles weer op het oude niveau komt. Dit kan resulteren in een begrotingstekort van € 165 miljoen per jaar.

Impact Corona op gemeenten (bedragen x € miljoen)	Impact	Amsterdam
Op termijn		
Toeristenbelasting	25%	50
Parkeeropbrengsten	10%	30
Dividenden	35%	35
Oplopende kosten en extra uitgaven		50
Totaal		165

Scenario B, lock down van 6 maanden met daarna een voorzichtig beperkt herstel

Het eerste crisisjaar 2020

In dit scenario duurt de lock down 6 maanden. Dit heeft een nog grotere impact op onze inkomsten uit toeristenbelasting en parkeeropbrengsten. De economische impact raakt onze deelnemingen nog harder waardoor ook de dividendopbrengsten harder dalen. Daarnaast zijn er

extra uitgaven i.v.m. de corona crisisbeheersing. Dit resulteert voor 2020 in een begrotingstekort van € 360 miljoen.

Impact Corona op gemeenten (bedragen x € miljoen)	Impact	Amsterdam
2020		
Toeristenbelasting	75%	150
Parkeeropbrengsten	25%	75
Dividenden	60%	60
Oplopende kosten en extra uitgaven		75
Totaal		360

Na 2020

De gevolgen van de corona crisis leiden tot een zwaardere recessie die de gemeente nog harder zal raken dan in scenario A. Daardoor wordt er ook niet meer naar het oude niveau teruggegaan van voor de crisis. Dit kan resulteren in een begrotingstekort van € 285 miljoen per jaar.

Impact Corona op gemeenten (bedragen x € miljoen)	Impact	Amsterdam
Op termijn		
Toeristenbelasting	50%	100
Parkeeropbrengsten	20%	60
Dividenden	50%	50
Oplopende kosten en extra uitgaven		75
Totaal		285

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld om onverwachte eerste verliezen te dekken. In beide scenario's zal de algemene reserve onvoldoende zijn om de verwachte begrotingstekorten in 2020 op te kunnen vangen. Om in 2020 tot een sluitende begroting te komen zullen er dus fundamentele keuzes moeten worden gemaakt.

Overige lange termijneffecten

Er zijn effecten die pas na enkele jaren doorwerken op onze financiën. Deze zijn daarom niet in de scenario's meegenomen. De belangrijkste worden hier kort aangestipt.

Gemeentefonds

Het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. De uitkering van het gemeentefonds daalde na de financiële crisis in 2008 in een paar jaar fors. Hoewel de rijksmaatregelen nu van grotere orde zijn dan na de financiële crisis gaan wij er voor dit moment vanuit dat de toekomstige korting van het gemeentefonds niet zo groot kan zijn. Mocht echter de uitkering van het gemeentefonds toch gekort worden met bijvoorbeeld 10% dan betekent dat

voor Amsterdam een extra begrotingstekort van € 225 miljoen per jaar bovenop de impact van de scenario's.

Grondexploitaties/ Vereveningsfonds/Zuidas

De huidige situatie van het Vereveningsfonds (VeF) en de Zuidas is beter dan de situatie eind 2012. Bij meerdere voorinvesteringen zijn vooraf reserveringen getroffen, die de eerste klappen van mogelijke grootschalige vraaguitval kunnen opvangen. De effecten op grondexploitaties werken met een vertraging door: we komen uit een hoogconjunctuur en plannen lopen nog even door. Bij een kortstondige crisis zal naar verwachting vertraging optreden in de realisatie van inkomsten en woningen en ander vastgoed. Bij een meer langdurige crisis moet rekening worden gehouden met een meer en langdurige vraaguitval naar grond en lagere grondopbrengsten. De bouwproductie van woningen en ander vastgoed zal dan sterk dalen. De behoefte aan betaalbare woningen blijft naar verwachting onverminderd groot. Wel is belangrijk dat de woningbouw veelal in gemengde projecten plaatsvindt. Wanneer de marktvaart wegvalt en/of grondopbrengsten dalen zal dit kunnen leiden tot verliesgevende projecten en onvoldoende ruimte in het Vereveningsfonds om de productie op gang te houden. Plannen zullen uiteindelijk door worden geschoven.

Mobiliteitsfonds

Door de tegenvallende parkeeropbrengsten droogt de voeding van het Mobiliteitsfonds op. Dit fonds wordt gebruikt voor de dekking van investeringen in vervoer en openbare ruimte.

Beide ontwikkelingen, de verminderde vereveningsruimte in het VeF en voeding mobiliteitsfonds, hebben negatieve gevolgen voor de dekking van investeringen die we doen op het gebied van maatschappelijke voorzieningen, bovenwijkse investeringen, openbare ruimte en vervoer.

Inkomensondersteuning (BUIG)

De effecten op de lasten voor inkomensondersteuning zijn groot. Er wordt nu een groot beroep gedaan door ZZP-ers en kleine ondernemers waarvan verwacht wordt dat een deel op termijn zal instromen in de reguliere bijstand. Een aanzienlijk deel wordt gedekt vanuit rijksbijdragen maar zodra de overgang naar reguliere bijstand wordt gemaakt niet meer alles. Dit kan na twee jaar leiden tot uitputting van de egalisatiereserve Inkomens en daarmee tot oplopende tekorten.